

Nr 480

Av herr Jonasson m. fl., om sekretesskydd för vallängd.

(Lika lydande med motion nr 409 i Första kammaren)

Stockholm den 28 januari 1969

Bertil Jonasson (cp)

Bengt Börjesson (cp)

Arne Persson (cp)

i Falköping

i Heden

Nr 481

Av herr Jönsson i Malmö m. fl., om underlättande av röstning vid vårdinrättningar.

(Lika lydande med motion nr 410 i Första kammaren)

Enligt de särskilda regler som beslutades vid 1965 års riksdag får väljare som genom sjukdom, lyte, vanförhet eller hög ålder är oförmögen att inställa sig vid valförrättningen avlämna valsedel i valförsändelse genom ombud.

Genom nämnda reglers tillkomst har möjligheterna för sjukas, invaliders och åldringars deltagande i allmänna val väsentligt underlättats, vilket mottagits med stor tillfredsställelse. Valmetoden innebär emellertid vissa problem ur valsäkerhetssynpunkt. Risk för missbruk och obehörig påverkan är uppenbar. 1955 års valutredning tog i sitt betänkande (SOU 1961: 20) upp frågan om rätten för sjuka, invalider och åldringar att få avlämna valsedel till ambulerande röstmottagare. Tillvägagångssättet vid ambulerande röstmottagning innebar enligt förslaget att den som efter förhandsanmälan medgivits rätt att rösta inför sådana röstmottagare erhöll meddelande därmed om med angivande av den ungefärliga tid då besök kunde väntas av röstmottagarna, vilka såväl av praktiska skäl som av hänsyn till valsäkerheten borde vara minst två av valnämnden förordnade personer. Valnämnden skulle upprätta förteckningar distriktsvis över de personer vilka medgivits rätt att rösta inför ambulerande röstmottagare. Dessa förteckningar borde göras så fullständiga att de vore att anse såsom utdrag ur röstlängden.

Själva röstningen skulle ordnas på samma sätt som poströstningen tillginge. Valsedeln skulle alltså nedläggas i närvaro av röstmottagarna i ett innerkuvert som tillhandahålles av dem. Detta kuvert torde vara av samma slag som det vilket användes vid röstning i vallokalen. Röstmottagarna skulle övervaka att inläggandet skedde ostört. Valkuverten skulle därefter inläggas av en röstmottagare i ett ytterkuvert, försett med erforderliga uppgifter. Ytterkuverten borde vara tillgängliga på förhand, så att de med ledning av röstkortet kunde ifyllas av väljarna med eller utan biträde av andra personer. Det skulle sedan ankomma på röstmottagarna att medtaga valförsändelserna och överlämna dem till valförrättaren i respektive valdistrikt. Röstmottagningen skulle vara avslutad i så god tid att röstmottagarna kunde inställa sig i vallokalen innan valförrättningen avslutats, eller i varje fall innan den preliminära röstsammanräkningen påbörjats. De mottagna försändelserna skulle enligt förslaget överlämnas till ordföranden, och sedan ytterkuverten granskats skulle avprickning ske i röstlängden, varefter innerkuverten med valsedlarna skulle nedläggas i valurnan tillsammans med övriga vid valförrättningen avgivna valsedlar. Röstningen i nu angiven ordning förutsattes skola vara medgiven endast den vars hälsotillstånd utgjorde ett bestämt hinder mot personlig inställelse vid valförrättningen. Hindret skulle styrkas med läkarintyg eller därmed jämförligt intyg, t. ex. av distriktssköterska.

Utredningen utgick ifrån att röstning genom metoden med ambulerande röstmottagning endast skulle äga rum å själva valdagen.

Utan att direkt avvisa tanken på ambulerande röstmottagning förordade 1955 års valutredning i sitt slutbetänkande (SOU 1963:54) en påbyggnad på det förefintliga institutet valförsändelse, vid nämnda tidpunkt tillämpat endast på äkta makar. 1955 års valutredning tog emellertid inte upp frågan om en kombination av de båda föreslagna valsystemen, röstning genom valförsändelse och röstning genom ambulerande röstmottagare.

För att underlätta röstningen för sjuka och åldringar samt ur valsäkerhetssynpunkt vill vi föreslå en kombination på så sätt att ambulerande röstmottagare som utses av valnämnden får till uppgift att verkställa röstning för sjuka och gamla vid sjukhus, ålderdomshem och andra vårdinrättningar där poströstning ej är anordnad. Sjuka och gamla som vistas i hemmet och ej personligen kan infinna sig vid valförrättningen får som under de senaste två valen rösta med valförsändelse.

Genom att den ambulerande röstmottagningen begränsas att omfatta sjuka och gamla som vistas på sjukhus, ålderdomshem och andra vårdinrättningar reduceras de organisatoriska svårigheterna för valmyndigheterna vid systemets tillämpning. Förenklingar i det av valutredningen skisserade systemet kan också göras. Förhandsanmälan och medgivande om rätt att få rösta inför nämnda röstmottagare bör kunna slopas, likaså att hindret mot personlig inställelse vid valförrättningen skulle styrkas med läkarintyg. De

praktiska svårigheterna kan dessutom begränsas genom att den ambulerande röstmottagningen får äga rum under viss fastställd tid före valdagen.

Åberopande det anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om en översyn av nu gällande regler för röstning vid sjukhus, ålderdomshem och andra vårdinrättningar där poströstning ej är anordnad.

Stockholm den 28 januari 1969

Eric Jönsson (s)

i Malmö

Hans Jönsson (s)

i Arlov

Erik V. Johansson (s)

i Simrishamn

John Johnsson (s)

i Blentarp

Villiam Björk (s)

i Påarp

Nr 482

Av herr **Wedén m. fl.**, om ett miljövårdspolitiskt program.

(Lika lydande med motion nr 868 i Första kammaren)

Sven Wedén (fp)

Cecilia Nettelbrandt (fp)

Sven Antby (fp)

Elias Jönsson (fp)

i Ingemarsgården

Ingemar Mundebo (fp)

Per Ahlmark (fp)

Thorvald Källstad (fp)